

تۈرك يۈردى

تۈرك اۇمباقلىرى مەركەز ھېيئىتى تەرىپىدىن نەشر قىلىنغان

نومۇرى ۲۵

كانۇن ئاينى ۱۹۲۷

جىلد ۵

(سلطان ولد) ايله معاصر ايكی تورک شاعری

بو ايكی شاعر دن بریسی (ناصر) دركه كو پرلی كتبخانه سنك برنجی قسمند
(۱۵۹۷) نومروده کی بر مجموعه ده بو ذاتك ايكی اثری وار .
برنجیسی (فتوت نامه) دركه شاعر بو اثرینی (۶۸۹) ده تألیف ایتشدور بو
اثر فارسی اولوب تماماً منظومدر . آندن آکلاشیلدینی اوزره آخیلکدن باخندور .
بو اثرک اینجده چوق یازیق که تورکجه بر کله بیله یوقدر شاعر بو اثرینی
(آخی محمد بك) ک آدینه یازمشدر اونی شویله اوکیور :

آفتاب آسمان مهتری	کوهر دریای نیکو اختری
پرتوی از نور فضل ذوالجلال	عالم لطف و معالی و جلال
کان ذاتش معدن جود و کرم	کشت از ذاتش جهان باغ ارم
در فتوت بی مثال و بی نظیر	وز مروت کشته چون بدر منیر
مفخر کیتی محمد کز صفا	کرده حاصل نام و خلق مصطفی
در سخا و عدل و حلم و پردلی	چون ابو بکر و عمر عثمان علی
هم فقیر و هم امیر و هم اخي	باد اورا در دو کیتی فرخی
هم هنر هم لطف ذاتش هم نسب	هم کهر هم قدر و حشمت هم حسب

اثرک تاریخ بیتی شویله در :

این نصیحت چون تمامی رخ نمود ششصد و هشتاد و نه تاریخ بود
بو نسخه (۸۴۰) ده (اخی علی بن سیدی حسن الپارتی) طرفدن یازمشدر
ایکنجیسی (اشراقات) آدی بر ائردر که الی قدر آیت کریمه نک تفسیرندن عبارتدر
شو قدر وار که هر آیت کریمه نک دورت بش سطر تفسیرندن سو کره مؤلف
(لطیفه) دیه منظوم بر حکایه یازمشدر .

دیباچهده مؤلفک کندی بیاننه کوره اثر ایکی قسمدن عبارتدر: برنجی قسم (مشاهدات) ، ایکنجی قسم (مجاهدات) حقنده در .

برنجی قسم بش مقالهیه ، هر مقاله بش اشراقه ، ایکنجی قسم بش حاله ، هر حال بش اشراقه آیرلمشدر .

مؤلف (اشراق) تعبیری تفسیره باشلار کن یازیور . (لطیفه) دیدیکی هر حکایه نك سوکنده کندی آدینی ده سویلیور؛ فقط بعضاً (ناصر) ، بعضاً (ناصری) دییور . بو اثرک ایچنده تورکجه ایکی بیت ، بر مصراع ، بر قاج کلمه وار . برده (توقات ، سیواس ، آقسرائی) شهرلرینک آدی وار .

ایشته بونلردن آکلایورم که شاعر هم تورک ، هم ده توقادلیدر . شو قدر وار که تورک اولدینی قطعی ، توقادلی اولماسی محتملدر .

مؤلف بو اثری (توقات = توقاد) ده تألیف ایتدیکنی و نصل تألیف ایتدیکنی دیباچهده یازیور شویله دییور :

وبعد در موسم بهار که از قون ازهار خطه توقات چون عرصه جنات بود .
وانواع چشمه سار در سایه اشجار آب حیات می نمود .

هنکام صباح جهت اصلاح کار خود بر خاستم و دوکانه از جهت یکانه واکزاردم
و بر سجاده نشستم و بر عادت معهود سر بر زانو نهادم و مراقب شدم .

میان خواب و بیداری دیدم شخصی ملک منظر بهشتی پیکر دراعه یمنی بر
دوش و قصب مصری در سر .

درپاش افتادم او بدست مبارک سرم بر داشت و گفت (اشوقت لارض بنوو
رہا) و روان شد .

فریاد بر آوردم و درپیش دویدم بکر دش نرسیدم و باز کردیدم و با عقل
مصلحت اندیش در حجره خویش رفتم و این اشراقات را که از سر اوقات حضرت
عزت ملهم غیب املی می کند و چون آفتاب جهان تاب از مطلع خاطر بنده
ناصر طلوع می نماید بنیاد نهادم (

شیمدی شو اثرک اوچنجی مقاله سنک بشنجی اشراقده کی لطیفه شویله باشلایور :

خواجه بو دست اندر اقصره ساخته ایوان و بیستان و سرا
باغ و بیستانی که مثلش کس ندید کشته چون فردوس در عالم بدید
دردنجی مقاله نك اوچنجی اشراقنده بهار ایچون یازدینی لطیفه نك بر بیی
شویله در :

لاله را سغراق می دردست بود بلبل از بوی ریا حین مست بود
شاعر بوراده (سغراق) کله سنی قوللانمشدر .

دردنجی مقاله نك بشنجی اشراقنده کی لطیفه ده شو بیت وار :
کر ترا سلطان عالم ساختست سنجق اقبال تو افراختست
شاعر بوراده (سنجق) کله سنی قوللانمشدر .

بو لطیفه نك صوکنده ایسه شویله بر مناجات وار :

ای کریم و محسن و فتاح خلق هست از احسان تو اصلاح خلق
واهب و فرد و قدیم و محسنی ای الو تنکیری بزا کستر سنی

بوراده کی صوک مصراع کوزل بر تورکجه ، همده شیمدیکی تورکجه در . بزم
املا من ايله یازیلسه شویله اولور : « ای اولوتکری بزه کوستر سنی » .
بوراده کی (سنی) کله سنک سینی اسرملیدر . ممکن که بر لهجه ، ممکن که یا کلیشدر
(تنکری) کله سنه کلنجه کافک آلتنه اوچ نقطه قونولمشدر .

بشنجی مقاله نك بشنجی اشراقنده کی لطیفه کوچوک بر حکایه در که شویله در :
بر تورک ايله بر عرب یولداش اولمش حلبه کیدیورلرמש فقط بونلر بر برینک
دیانی آ کلامیورلرמש . کیدرکن یولده بر آقچه بولمشلر ؛ عرب عربجه « بواقچه بی
الله و یردی ، حلبه واردینمن زمان اوزوم آلیریرزه دیمش . تورکده بویله دیمش
اما تورکجه سویلش .

بونلر بر برینک سوزینی آ کلامدقیرندن یا کلیش آ کلامش وقاوغایه باشلامشلر .
دیرکن بو ایکی دیلدن آ کلایان بریسی کلش ؛ بونلره فکرلرینک بر اولدینی
آ کلامش ؛ آقچه ايله اوزوم آلمش ، بونلره ییلدیرمش ، کوکلرینی خوش ایتش ،
بونلری باریشدیرمشدر .

ایشته مؤلف تورکک سوزینی آکلادیرکن شویله دیور :

ترک کفتا چون چلب لطف ایلدی آچه ویردی آجلیقی طویلدی
چون حلباواروز ایشیت سوزم آچه ورب الوز آنده اوزوم
شیمدیکی املا ایله یازارسیق شویله اولور !

ترک کفتا : چون چالاب لطف ایلدی آچه ویردی آجلیقی طویلادی
چون حلبه وارەووز ایشیت سوزم آچه ویروب آلهووز آنده اوزوم
بو لطیفه نك صوك بیقی شویله در :

آن یکی کوید خدا وین تنکری در حقیقت متحد چون بنکری
شاعر بوراده (تنکری) لفظی ذکر ایتمشدر . شو قدر وارکه ضرورت وزن
ویا قافیه ایچون (تنکری) کبی اوقومشدر . حالبوکه یوقاریده کوزل اوقومشدی .
برنجی حالک بشنجی اشراقنده کی لطیفه شویله باشلایور :

آن محمد کواخی بود و سخی بود از و سیواس راصد فرخی
خوب خلق و نیک نام و خوش کلام عارف و عاقل ولی دیوانه نام
مؤلف ترک تاریخی شویله بیان ایدیور :
سال چون برخی وصاد وطی رسید این لطایف راتمامی شد بدید
دیمک که ۶۹۹ ده تألیف ایدلمشدر .

..

ایکنجی شاعر (یوسف) آدلی بر ذاتدرکه (خاموش نامه) دییه بر رساله
یازمشدر . بو رساله تماماً فارسی و منظومدر؛ همده اون حکایه دن عبارتدر .
مؤلف بو رساله سنی اوچ کونده تألیف ایتمشدر .
مؤلف رساله نك تاریخی شویله بیان ایدیور :
چو کردم این حکایت ختم زودش بطلا وصادوخوا تاریخ بودش
دیمک که بوده (۶۹۹) ده تألیف ایدلمشدر .

بو ائرده کی اون حکایه دن دو قوزنجیسی (قیصریه) یه مائدر . حکایه شویله
باشلایور :

چو اولاد خطیر از قوه دین شدند یاغی نهادند از نو آیین
بر قاچ بیت سوکرا شویله دیور :

دران صحرای شهر قیصریه زفرط غیرت و درد تهیه
ایشته شو حکایه دن و بو حکایه ده کی (یاغی) کله سندن آ کلایورم که بو شاعره ده
تورک ، همده قیصریلیدر .

مؤلف بو ائرنده کندی آدینی بعضاً (یوسف) ، بعضاً ده (یوسفی) دییه
سویلیور .

شو حکایه ده کی (خطیر اوغوللری) هر حالده بللی بر اوجاق اولسه کرکدر .

کلیسی معلم رفعت